

HET GEHEUGEN

Dr A. de Vries

Andries (Dries) de Vries en Pauline (Pauli) de Vries-Ludwig zijn respectievelijk in 1920 en 1929 geboren. De heer en mevrouw de Vries-Ludwig hebben een zoon en twee dochters. De zoon is huisarts in Laren (Gld), Paulien is de oudste dochter, helaas is haar man op jonge leeftijd verongelukt, Ellen, de jongste, hoopt binnenkort in Amsterdam te promoveren op het onderwerp media studies. Ze hebben vijf kleinkinderen.

Destijds woonde het gezin van 1 juni 1953 tot 1 september 1972 in de doktersvilla aan de Majoor van Swietenlaan 2 in Frederiksoord. De heer de Vries bracht zijn jeugd door in Steenwijk, waar vader rector was aan het lyceum. Mevr. De Vries-Ludwig bracht haar jeugd door in Velsen-Noord (NH). Zij wonen nu in Havelte.

Dokter de Vries was in genoemde periode huisarts in de gemeente Vledder en in een aantal dorpen in het vroegere en hedendaagse gebied van de Maatschappij van Weldadigheid. Zijn vrouw verzorgde de apotheek. In de periode 1972-1985 was hij schoolarts in de gemeenten Meppeel, Havelte, Diever en Vledder. De in 1917 gebouwde doktersvilla (Jugendstil) gold in die tijd als modelwoning voor een huisarts, naast het woongedeelte was er een spreek- en wachtkamer, een hal en een apo-

Echtgenote Pauline de Vries-Ludwig in haar apotheek. (foto fam. De Vries).

theek. De familie de Vries kocht de woning in juli 1964 van de Maatschappij van Weldadigheid en was daarmee de eerste particuliere eigenaar van het pand.

Wat is uw oudste herinnering aan de gemeente Vledder?

Frederiksoord was voor ons de eerste vestigingsplaats als apotheekhoudend huisarts. De doktersvilla was voor ons een ideale woning om te beginnen, een groot huis met een praktijkruimte, die aan alle eisen voldeed met bovendien nog een prachtige tuin. Het begin viel echter enigszins tegen omdat de vorige huisarts, de heer Nijenhuis, met echtgenote en zes kinderen nog ruim een half jaar in de “bovenverdieping” hebben gewoond. En dat gaf nogal wat drukte. Wij herinneren ons nog heel goed de eerste ochtend dat wij wakker werden. Wij, nog zonder kinderen, kregen vroeg in de ochtend op een fraaie en stille zomerdag een gratis concert van vogels wat voor ons een paradijselijk gebeuren was. Die beleving werd echter snel verstoord door het ontwaken van de boven ons wonende familie met al de geluiden, die bij een kinderrijk gezin horen. Een andere herinnering, die boven komt, is de schoonheid van de gemeente in de jaren van toen. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan het hooien op het land, het dorren van het graan en het grazen van koeien in de weidelanden. Maar ook het slachten van varkens vonden wij een opmerkelijk gebeuren. Al die geslachte varkens, die op een ladder bij de boerderij hingen.

*De vorige huisarts
H. Nijenhuis.*

Welke voorvallen hebben de meeste indruk op u beiden gemaakt?

Wat steeds weer een diepe indruk op ons heeft gemaakt zijn de onnatuurlijke sterfgevallen, waarmee wij te maken kregen. Daarbij moet worden gedacht aan ernstige verkeersongelukken, verdrinkingen en zelfdodingen. Wij hebben toen heel veel verdriet en leed gezien. Als huisarts speelde je in die tijd een belangrijke rol om de nabestaanden bij te staan.

In de jaren vijftig en zestig hadden nog maar weinig mensen telefoon en een auto. Daarom moesten, gelet op de afstanden, veel visites worden afgelegd. We hadden een auto, die nogal eens in de modderige zandwegen vast-

liep. Het gebeurde ook wel dat bij een zware sneeuwstorm de auto in de sloot belandde. Maar meestal was er altijd wel een boer, die met paard of tractor de auto weer op de weg en aan het rijden kreeg. Een mobiele telefoon bestond nog niet, vandaar dat de auto was uitgerust met een semafoon, die twee belangrijke waarschuwingen gaf: onmiddellijk thuiskomen of onmiddellijk bellen bij een dichtbij zijnde gelegenheid. Nu hoeft een arts veel minder visites af te leggen dan toen, omdat de patiënten veelal op eigen gelegenheid naar het spreekuur kunnen komen. Opmerkelijk was toen het gebruik van het medicijnkastje aan de buitenkant van ons huis. Als bij een visite een medicijn werd voorgeschreven dan kon nog diezelfde avond het medicijn in het kastje worden opgehaald. Een gebruik, dat nu onbestaanbaar is.

In het begin hadden we nog geen weekenddienst, dat betekende zeven dagen in de week paraat. Ook hadden we toen nog weinig vakanties, een vervanger regelen was een dure aangelegenheid. Als positieve ontwikkeling noemen wij de snelle kwaliteitsverbetering van medicijnen, in het bijzonder de toepassing van penicilline en andere antibiotica.

Welke persoon hebben jullie als het meest kleurrijke ervaren en waarom?

Wij denken daarbij aan twee personen, hoewel de eerste niet als echt kleurrijk kan worden beschouwd. Toch willen wij haar noemen en dat is Jeltje Slager. De oudere inwoners van de gemeente zullen zich haar zeker herinneren: een voorover gebogen gehandicapte kleine vrouw van arme afkomst. Respect dwong zij af door de wijze waarop zij zich door het leven sloeg. Regelmatig kwam zij bij ons langs. Zij paste soms op onze kin-

Tekening door Janneke de Jonge, juni 1997.

Herman Specht in zijn winkel.

deren en dan was het vaste prik om met onze dochters te gaan schommelen. Zij duwde, de kinderen schommelden. Daarvan bestaat een tekening, die gemaakt is door een vriendin van onze dochter Ellen, Janneke de Jonge, dochter van de toenmalige burgemeester de Jonge.

Als de meest kleurrijke persoon noemen wij Herman Specht, senior, kruidenier te plaatste. Waarom kleurrijk? Hij was een olijke en ietwat parmantige, dikbuikige man, snor dragend, met altijd een lach op zijn gezicht. In het plaatselijke culturele leven vervulde hij een belangrijke rol, bovendien was hij een goed toneelspeler, die zijn tegenspelers vaak tot grote wanhoop dreef. Hij kende vaak de teksten niet, maar speelde zijn rol zo goed dat het publiek het niet in de gaten had. Regelmatig fietste hij langs ons huis, zag onze kinderen, dan stak hij zijn handen in zijn broekzak en met een weids gebaar strooide hij lachend snoepgoed in het rond. Onze kinderen vonden dat natuurlijk prachtig, maar wij als ouders hadden zo onze bedenkingen. Onze eerste zorg was toch de kwaliteit van hun gebitten ...

Welke verandering in de gemeente, als jullie daarop nu terugkijken, is de meest positieve en welke de meest negatieve?

Het meest positieve vinden wij de toename van de welvaart. Toen wij in 1953 in Frederiksoord kwamen wonen zag je in ons werkgebied vrij veel schrijnende armoede. Ouders, maar ook hun kinderen, kregen niet altijd

'Vader' Klaas Bos

Rustoord 2

goede voeding, wat weer gevolgen had voor hun gezondheid. Ook hun huisvesting was slecht. In 1953 hadden weinig mensen een auto of telefoon. Ook kende men geen aansluiting op het gas en niet elk huis had een

Op het consultatiebureau met zuster Cassee (foto fam. De Vries).

kraan, laat staan een douche. TV was er nog nauwelijks. Van computers had men nog niet gehoord. Nu – na meer dan zestig jaar – is voor wat dat betreft de wereld totaal veranderd. De armoede van toen bestaat gelukkig niet meer.

Positief noemen wij ook de bouw van het verzorgingstehuis “de Menning” in Wilhelminaoord. Rustoord 2 was hopeloos verouderd, vandaar dat er iets moest gebeuren. Maar degenen die daar de scepter zwaaiden, ‘vader en moeder Bos’ – zoals ze door iedereen genoemd werden – deden hun uiterste best. Vader Bos was erg geliefd bij zijn ‘jongens’: de mannelijke bewoners. Ouderen, die dat nodig hebben, kunnen nu in ‘de Menning’ genieten van een welverdiende oude dag.

Een grote vooruitgang vonden wij ook de komst van een auto voor de wijkverpleegkundige, zuster Elisabeth Cassee. Zij kreeg van het Groene Kruis een eigen auto voor het afleggen van bezoeken. Wij hadden altijd een groot respect voor haar toewijding, deskundigheid en ijver.

Het meest negatieve vinden wij de teloorgang van de G.A. van Swieten-tuinbouwschool, ruim tien jaar geleden. Wij hebben geen woorden voor deze gang van zaken. Het verdwijnen van deze school heeft grote gevolgen gehad voor de werkgelegenheid en het verenigingsleven in het dorp en omgeving. Op het hoogtepunt van de school bezochten liefst zo’n 400 leerlingen de school. De leraren, werkmeesters en de leerlingen, bepaalden mede het beeld van het dorp. Betreurenswaardig, dat het zo is gelopen.

Tenslotte vinden wij de veranderingen aan de Dorpsstraat in Vledder niet in aanmerking komen voor enige schoonheidsprijs.

Tiemen Stuiver